

Met deze gids leer
je onze kleuterklas
beter kennen

Rudolf Steinerschool

Aangenaam

Een fantastisch groen schoolplein waar het heerlijk spelen is, een karakteristiek schoolgebouw dat onder architectuur is gebouwd en rijk onderwijs dat kinderen zoveel meer biedt dan alleen de cognitieve ontwikkeling; de Rudolf Steinerschool is een levendige vrije school met ongeveer 210 leerlingen, verdeeld over 9 klassen (drie kleuterklassen en de klassen 1 t/m 6).

Ouders kiezen bewust voor het rijke onderwijs van de vrije school en leerlingen komen uit Alkmaar en omgeving. Het team van ervaren vrijeschoolleerkrachten en startende collega's is trots op alles wat in de afgelopen 40 jaar is opgebouwd, én werkt met een vernieuwende blik aan eigentijds onderwijs voor de komende jaren.

De school maakt deel uit van Stichting Vrijescholen Ithaka en werkt samen met de andere 12 vrije basisscholen van de stichting aan sterk vrijeschoolonderwijs in de regio.

Inhoudsopgave

Welkom op onze school!	6
De vrije kleuterklas	7
Eerste schooldag	9
Het begin van de dag	10
Gouden dienaren	11
Schaapje-lammetje	11
Ochtendspel	12
Het vrije spel	12
Helpers van de wil	14
Zintuigelijke ontwikkeling	14
Nabootsing	15
Gewoontevorming	15
Fantasie	15
Eerbied	16
Oudste kleuters	17
Vertellen	19
Taal	19
Opruimen	20
Etenstijd	21
Buiten spelen	22
De dag afsluiten	25
Ademhaling en ritme van de klas	26
De dag	26
Weekritme	27
Woensdag-wandel dag	27
Brood bakken	28
Schilderen	28
Euritmie	28
Tekenen	29
Tekeningen en schilderijen	29
Jaarfeesten	30
Michaelsfeest - 29 september	30
Sint maarten - 11 november	30
Sinterklaas - 5 december	30
Advent	31
Kerstfeest	32
Kerstvakantie	32

Driekoningen - 6 januari	32
Maria Lichtmis - 2 februari	32
Verkleedfeest	32
Palmpasen	33
Pasen	35
Pinksteren	35
Sint jan	35
Nog even op een rijtje	36
Zintuiglijke en lichamelijke oefening	36
Nederlandse taal:	36
Rekenen	36
Activiteiten	37
Sociale redzaamheid	37
Helpen met klaarmaken voor klassengebeuren	37
Samen eten	37
Samen opruimen	37
Kringspelen	37
Andere kennisgebieden	37
Bevordering van gezond gedrag	37
Het volgen van ontwikkeling	38
Waarneming en verslaglegging ontwikkeling	38
Pedagogische vergadering	38
Contact met de ouders	38
Oudergesprekken	39
Ouderparticipatie	39
Leerrijpheid	40
Leerrijpheidsonderzoek op school.	41
Wanneer is mijn kind leerrijp? (Een brede blik op de kleuterontwikkeling)	42
Maatwerk in het proces naar leerrijpheid	44
Van kleuter naar bijenklas kind	45
Goudenpoort	45
Eerste schooldag in de eerste klas	45
Tot slot	46
Opvoeding	46
Jaarfeesten	47
Boeken	47

Welkom op onze school!

Binnenkort zal uw kind starten in één van de kleuterklassen bij ons op school. Om u alvast welkom te heten in onze school, onze gewoontes en onze achtergrond hebben we dit informatieboekje voor u gemaakt. Naast praktische informatie kunt u hierin ook beschrijvingen over de jaarfeesten vinden.

Achter in de gids vindt u een boekenlijst met titels van interessante boeken, mocht u zich meer willen verdiepen in de ontwikkeling van uw kleuter en het Vrijeschoolonderwijs.

Dit informatieboekje is bedoeld als praktische gids voor nieuwe ouders op onze school. Hiermee willen wij u als ouders een inkijkje geven in de kleuterklassen en hun dagelijkse rituelen. Praktische informatie zoals schooltijden en benodigdheden voor de eerste schooldag zijn ook opgenomen in deze gids.

Mocht u na het lezen van dit boekje nog vragen hebben, dan horen wij die graag. We wensen u en uw kleuter een heel fijne tijd op school!

De kleuterjuffen

De vrije kleuterklas

De eerste zeven jaar is het kind bezig thuis te raken in zijn lichaam; zijn lichaam te maken tot een prettig huis om in te wonen. 'Een lichaam wat later in het leven zijn hoofd kan dragen'. Dat vraagt kracht en energie. Als kinderen in deze periode beginnen met bewust leren ontnemt dat de kracht van dit proces. In de kleuterklas op de vrije school worden daarom nog geen letters en cijfers aangeboden, wordt nog niet begonnen met leren lezen en zitten de kinderen niet aan tafeltjes. Er wordt in de kleuterklas gewerkt aan het creëren van de "leervoorwaarden". Dat wil zeggen dat we de kinderen door spel en beweging begeleiden in het proces om die eigenschappen te ontwikkelen die ze nodig hebben op het moment dat ze naar de eerste klas gaan (groep 3). Bijvoorbeeld: een goed ontwikkelde motoriek, taakgerichtheid, evenwicht, gevoel voor klanken en hoeveelheden en bewustzijn van tijd en plaatsaanduidingen.

Het klaslokaal is een warme, omhullende omgeving met spelmaterialen die het vrije spel en de fantasie stimuleren en de kinderen de ruimte geven te bewegen. Er is een vast dag- en weekritme. Vrij spel wordt afgewisseld met groepsactiviteiten. Er worden veel liedjes gezongen, rijmpjes en versjes gesproken en bewegingsspelletjes gedaan. De oudste kleuters doen daarnaast ook oudste kleuter werkjes waarmee naast de fijne motoriek ook de taakgerichtheid wordt geoefend: iedere dag een stukje verder aan een groot werkstuk geeft een andere spanningsboog dan iets wat in één ochtend klaar is en mee naar huis mag.

Er wordt geschilderd, vrij getekend, met bijenwas gewerkt, gebakken en soms gekookt. Er is euritmie en we hebben een wandeldag. Deze activiteiten zijn op vaste dagen waardoor ze duidelijkheid geven in het weekritme.

Eerste schooldag

Dit moment is vaak een reuze stap voor het jonge kind; namelijk van oudste peuter naar jongste kleuter. De wereld wordt ineens een stukje groter! Niet alleen voor het kind, maar ook voor de ouders.

Naast het gezonde ritme in de klas en de terugkerende verhalen en rituelen heeft de 4-jarige kleuter vooral ook behoefte aan een gezond weekritme, waarbij de in- en uitademing van inspanning en ontspanning ondersteunend werkt aan de verdere groei en ontwikkeling van het kind. Op deze pedagogische gronden adviseren wij daarom voor de jongste kleuters een 4-daagse schoolweek met een rustmoment op de woensdagen. Zo kan het kind op eigen kracht instromen en houdt het langzaam maar steeds meer energie over. Als zichtbaar wordt dat uw kind het allemaal best al aankan kan natuurlijk de vijfde ochtend erbij. Voor het ene kind duurt dat een maand, een ander kind is daar veel langer mee bezig en is echt verzadigd na vier ochtenden school. Laten we kijken naar wat het kind aangeeft en dus inspelen op die ontwikkelingsvraag. Vanaf 5 jaar is uw kind leerplichtig, dat betekent dat het kind vanaf die dag zeker elke dag naar school komt. Na de vijfde verjaardag hebben we ook middagschool. Op donderdag mogen de vijfjarige kinderen tot 14.45 naar school.

De eerste week mag u als ouder uw kind nog even mee naar binnen begeleiden. Als we de klas ingaan is het afscheidsmoment daar en stapt uw kind zelf de nieuwe kleuterwereld in.

Wat neemt mijn kind mee naar school? Op de eerste schooldag neemt uw kind een tasje mee waar een broodtrommeltje in zit, gevuld met brood en fruit. Drinken krijgt uw kleuter op school.

In de klas hebben de kleuters gympen of sloffen aan die op de schoenenrekjes in de gang worden bewaard. Neem die de eerste dag dus ook mee.

Grote prints op kleding en tassen met angstaanjagende afbeeldingen, zoals doodshoofden, wapens of computer gerelateerde afbeeldingen zijn niet gewenst. Dit geeft onnodig veel prikkels die voor andere kinderen beangstigend kunnen zijn!

Glitters, verander shirts of lichtjes in kleding of schoeisel is evenmin gewenst.

Het begin van de dag

Bij het naar binnen gaan in de klas gaan de kinderen in de kring zitten. Opvallend is de serene stemming die dan voelbaar is. We zingen een liedje, steken het kaarsje aan in het midden van de kring en maken onze klassenkabouter wakker. De klassenkabouter ontwaakt en vertelt iets wat in de nacht beleefd is en de kinderen kijken rustig in het rond. Ontwaken eigenlijk ook, hoewel ze al van alles hebben meegemaakt. We zingen de spreuk en stappen samen in het ochtendspel. In het ochtendspel aanschouwen we vanuit lied en spel al het moois wat we in het seizoen meemaken...sneeuw in de winter, heerlijke appeltjes die we oogsten in de Michaelstijd... het ochtendspel sluit aan op seizoen of jaarfeest en neemt de kinderen vanuit een stroom, vanuit nabootsing en lied mee. Vaak werken we daarna even aan tafel en stappen we daarna in het vrije spel.

Stralend stijgt de zon omhoog

Rijzend langs de hemelboog

Wijst zij ons de dag

Door de stille nacht omhuld

Werden wij met kracht vervuld

Voor de nieuwe dag

Dankbaar gaan wij aan het werk

Flink en sterk

Goedemorgen mijn lieve kinderen

Goedemorgen allemaal

En een hele fijne morgen

Met elkander allemaal

Stevig stap ik op de aarde

Wil hier werken, wil hier leven

Wat ik in de hemel gaarde

Wil ik graag op aarde geven

Gouden dienaren

Om de beurt mogen 2 kinderen een week lang gouden dienaar zijn. Dit is een stralende taak: gezien worden door de juf en de hele dag juf helpen. Maar daarnaast werkt het natuurlijk ook de andere kant op: je laten zien, initiatief nemen... zelfstandigheid.

Bij de gouden dienaren kun je zien hoe het kind de dag overziet...een net vijfjarige heeft een ander dag overzicht dan een kind dat echt zes is.

Schaapje-lammetje

We zijn een groep en we zorgen voor elkaar. Ieder kind hoort erbij. We starten met eten als we allemaal klaar zijn en gaan pas naar buiten als iedereen er klaar voor staat! In een lange rij lopen we dan naar buiten... nu hebben we natuurlijk het hele schooljaar nieuwe kinderen in de klas en hebben we ook kinderen die al zo goed weten hoe het gaat.... Een jongste kind wordt geholpen door een oudste kind. Zo hebben alle oudste kinderen een kind om voor te zorgen. Dit leert de kinderen om elkaar te helpen. De oudste kinderen worden nagebootst door hun lammetje wat een oudste kind dus ook een impuls geeft bij het 'nabootsingswaardig' zijn. Kinderen die voor een lammetje zorgen voelen zich over het algemeen groot en verantwoordelijk. De lammetjes voelen zich veilig en verzorgd. En zo leren we vanuit gewoontevorming dat we samen verbonden zijn als klas en elkaar liefdevol kunnen helpen.

Ochtendspel

Elke ochtend wordt er in de kleuterklas een arbeidsspel of kringspelen gedaan. De kleuterjuffen besteden veel tijd aan het ontwikkelen van de onderste 4 zintuigen en de grove en de fijne motoriek. Hoe meer coördinatie er is in het lichaam, des te sterker wordt de basis gelegd voor het beweeglijke denken. In de kleuterklas bieden wij de mogelijkheden om dit op te bouwen.

De kleuters genieten van de kringspelen. Ze leren zich te oriënteren in de ruimte en het werkt sociaal vormend. Alle kinderen worden in de kring opgenomen, ze vormen samen een geheel in de kring. De kleuter leert in beweging te komen en mee te bewegen met de juf en de ander.

Het ochtendspel is geïnspireerd op het aanstaande jaarfeest en op het seizoen. Het kind komt in beweging vanuit een stroom van lied en fantasie.

Het vrije spel

Nadat we in het ochtendspel lekker in beweging zijn geweest en elkaar weer hebben gevonden, start het vrije spel binnen of buiten. Het binnenspel vindt plaats in onze eigen klas. De kinderen spelen in een veilige, omhullende en uitnodigende omgeving, met allerlei natuurlijke spel- en ontwikkelingsmaterialen.

In het vrije spel zie je veel dingen terug die het kind heeft waargenomen in de volwassen wereld en vanuit nabootsing herbeleefd en zich eigen maakt. De kinderen spelen in het groot: ze bouwen hutten, boten, vliegtuigen, organiseren grote picknickfeestjes en brengen als postbodes kaarten. Daarbij wordt van alles gebruikt: tafels, stoelen, lappen, zandzakken, blokken, enz. De kinderen spelen ook in het klein: ze spelen bijvoorbeeld vaders en moeders met poppen, maken taferelen met dieren, schelpen en stenen of spelen met het poppenhuis.

Tijdens het vrije spel kunnen de kinderen ook activiteiten voor de fijne motoriek beoefenen zoals vingerhaken, tekenen, bijenwas kneden, ketting rijgen, prikken en plakken, enz. De juf is verbonden met kinderen aan tafel en ook met al het spel. Goed spel is spel waarin het kind vanuit fantasiekrachten scheppend bezig is. Hier heeft het kind mogelijkheden zich te ontwikkelen. Het kind leert vanuit verbeeldingskracht en rollenspel een wereld te creëren waarin vanuit

gelijkwaardigheid wordt gespeeld. Natuurlijk spelen alle kinderen vanuit hun eigen mogelijkheden en is er nog veel te ontwikkelen in het spel. We streven er dan ook naar om een ruim uur in het vrije spel te kunnen verblijven.

Er zijn voor de kinderen ook speelregels. Veiligheid staat voor alles, eerbied en respect horen daar ook bij. De kinderen die er langer zijn, weten hoe ze omgaan met de materialen in de klas en de nieuwe kinderen volgen vanzelfsprekend. Het aantal kinderen dat met elkaar speelt, is vrij. De kinderen hebben onderling veel contact. Ze kijken naar elkaar, vragen en overleggen. In de klas zijn er uiteenlopende natuurlijke materialen aanwezig: hout, steen, zand, water, kastanjes, stoffen, planken, blokken, kisten, auto's, boomstronken, poppen, kabouters, boerderijen, poppenhuis, ballen, dieren, pannen, potten, enz. Het materiaal nodigt het kind uit om in de fantasiestroom te komen. Een blok hout kan een boot zijn en daarna een telefoon.

Tijdens het vrije spel is er tijd om kinderen extra te helpen met de fijne en grove motoriek en met rekenen en taal in spelvorm. In elke kleuterklas zijn ontwikkelingsmaterialen aanwezig om deze vaardigheden te oefenen.

Helpers van de wil

Zintuiglijke ontwikkeling

De kleuterjuffen werken aan 12 zintuigen. Daarvan zijn er 4 die werken op het wilsgebied:

- De tastzin
- De levenszin
- De bewegingszin
- De evenwichtszin

Met de tastzin ervaart het kind zichzelf ten opzichte van de wereld om zich heen. De levenszin wordt opgebouwd als het kind in een harmonische omgeving mag leven en kan daar vreugde aan ervaren. In het oefenen van nieuwe bewegingen de zelf(bewegingszin) oefent het kind het gevoel van vrijheid. Dit schenkt vreugde en legt de basis voor het latere leven. Nauw verbonden hiermee is de evenwichtszin waarbij concentratie een rol speelt. Tijdens het vrije spel worden voornamelijk deze vier zintuigen gestimuleerd.

Nabootsing

Kinderen zijn geboren nabootsers. Daarom is het heel belangrijk dat mensen in de directe omgeving zelf nabootsingswaardig zijn. Door als volwassene in woord en gebaar een waarachtig voorbeeld te zijn, help je je kind om zich te ontwikkelen. Alles wat het kind waarneemt wordt vol verwondering aanschouwt, verwerkt en nagebootst. In de kring in de klas zie je letterlijk dat als we een nieuw versje met handgebaren doen, dat kinderen kijken, met grote ogen van verwondering en betrokkenheid. Ze gaan gelijk proberen mee te doen en kennen het versje met de bijbehorende handgebaren heel snel. We maken op school doelgericht gebruik van deze sterke kwaliteit van de kinderen. Het helpt ons om de stroom in de klas te behouden vanuit een dromerigheid.

Handgebaren spelletjes zijn de tegenhanger van de grote bewegingen. De fijne motoriek wordt dagelijks geoefend tot in de vingertoppen aan toe! Hierdoor ontstaat het beweeglijk denken. Alles wat in de vingertoppen gebeurt, spiegelt zich in het denken. Door gebaren te ondersteunen met liedjes en versjes gaat het kind vanuit de belevingswereld verbinden met taal en beweging. Bij het nabootsen van handgebaarspelletjes beweegt het denken van buiten naar binnen, dat geeft een innerlijk welbehagen. Door het woordgebruik in de versjes wordt het spreken ontwikkeld.

Gewoontevorming

In de kleuterklas maken we gebruik van vaste gewoontes. Gewoontes bieden rust, houvast en geven de kinderen structuur. "Zo doen we dat". Dagelijks ziet de dag er grotendeels hetzelfde uit waardoor de kinderen meedrijven in de dagelijkse vertrouwde stroom. Handelingen in overgangen gaan ook vrijwel altijd hetzelfde. Daar waar iets altijd zo gaat kunnen de kinderen vanuit het "doen" instappen. We hoeven er niet over na te denken hoe iets gaat want zo doen we dat altijd. Op deze manier blijft de vertrouwde rust in de klas en bij de kinderen en houden ze dus hun energie over voor spel en fantasie. Dit betekent dat we niet wakker makend aan het werk zijn. Juist door het gebruik van versjes, liedjes en spelletjes stroomt de dag voort.

Fantasie

Door fantasie leert het kind de wereld ontdekken en begrijpen. Fantasie is een voorwaarden voor het leren. De kleuterklas is fantasierijk ingericht, er is van alles te zien en te ontdekken. Aan de hand van de jaarfeesten en de seizoenen wordt de klas ingericht. Op de seizoentafel is hierop aansluitend een mooi tafereel te zien. We halen de natuur de klas in, zo kan er een herfstbos ontstaan

met bladeren en kastanjes waardoor de kabouters een weg proberen te vinden. In de kleuterklas wordt er gebruik gemaakt van natuurlijke materialen, dit nodigt meer uit tot aanraken en schets een natuurgetrouwe beleving. Het materiaal in de kleuterklas is op meerdere manieren inzetbaar zodat het de fantasie optimaal prikkelt. Een blok kan een auto zijn maar ook een kasteel. De poppen en andere figuren hebben een vrij uitdruktingsloos gezicht, waardoor de fantasie van het kind dit zelf kan invullen.

Eerbied

In de kleuterklas leven we voor dat de wereld goed en heel is. Met aandacht zorgen we voor de klas en voor elkaar. Als er bijvoorbeeld een boek scheurt zullen we dit niet meteen weggooien, maar proberen we het te maken. Uit respect voor de materialen waar we mee werken. Door de aandacht waarmee de juf de dingen doet en de kinderen respectvol behandelt, leeft ze voor hoe we met de wereld om gaan. Door het opruimen ontwikkelen kinderen een gevoel voor schoonheid, eerbied en liefde voor de omgeving. Alles krijgt een vaste plek en wordt met aandacht opgeruimd. De tafel in de poppenhoek wordt mooi gedekt en de poppen schuiven aan tafel. De klas ademt een gezellige, warme sfeer en de kinderen dragen hieraan bij.

Oudste kleuters

In het begin van het schooljaar worden de rollen in de klas altijd geheel opgeschud. Doordat de oudste kinderen van vorig jaar naar de eerste klas zijn gegaan, zijn de middelste kinderen van toen nu oudste kleuters geworden... jongste kinderen zijn nu middelste kinderen en een nieuw groepje kinderen stroomt vanaf nu in als jongsten... de eerste maanden van het nieuwe schooljaar verandert er dus van alles bij de kinderen. Fris na de zomervakantie krijgt de klas weer een nieuwe vorm. Daar zijn de kinderen altijd even druk mee. Rond de herfstvakantie gaat het spel van de oudste kleuters veranderen. Ze worden enthousiast voor opdrachten van de juf en ontwikkelen zo hun taakgerichtheid. Het spel wordt anders: er wordt overlegd, wie doet wat en waar, er wordt naar elkaar geluisterd en echt samengewerkt. Regelmatig komen oudste kinderen al met een plannetje naar school. Tijdens het vrije spel beginnen de oudsten aan een werkje, waar zij vanaf de zomervakantie vaak al naar hebben uitgekeken.

Als het kind niet meer alles vanzelfsprekend nabootst, ontwikkelt zich de zelfstandige wil. De tijd is aangebroken om 'echte' werkjes te krijgen en opdrachten uit te voeren zoals juf het voordoet.

De wil tot leren gaat zich ontwikkelen. Het is een aanbieding en voorbereiding voor de eerste klas: concentratie, gerichte wil. De wil vanuit begeerte wordt echte wil tot het leren.

Voorbeelden van 'oudste kleuterwerkjes' zijn: vingerhaken, viltten en naaien, bootjes timmeren, weven en extra moeilijke knutselwerkjes maken....

De jongste kleuters kijken graag toe en verheugen zich om het later als zij groot zijn ook te mogen doen.

Vertellen

In de kleuterklas vertellen de juffen sprookjes en verhalen die bij de seizoenen passen. Ook worden er prentenboeken voorgelezen en bekeken. De sprookjes komen uit het sprookjesboek van Grimm. Dit zijn sprookjes die stammen uit een ver verleden. De kleuter leeft vanuit het beeldbewustzijn; door het vertellen van sprookjes blijft dit bewustzijn stromen. De wijsheid van de sprookjes spreekt via beelden tot de kinderen, wij leggen dit als kleuterjuffen bewust niet nog eens moraliserend uit. Herhaling en een vast ritme spelen een grote rol in het dagelijks handelen, zo vertellen de juffen de sprookjes meerdere malen en komt het verhaal steeds meer bij de kinderen aan. Doordat het verhaal dieper in het kind kan zakken ontstaat ook de mogelijkheid dat kinderen tijdens het vrije spel het verhaal kunnen spelen. Zowel in rollenspel als ook in tafelspel kan het kind zich inleven in het verhaal en zich zo oefenen in taal en verhaal.

Taal

In de kleuterklas wordt een verhaal vaak langere tijd verteld. Zo kunnen alle kinderen zich met het verhaal verbinden en is er ruimte om na het vertellen van het verhaal het verhaal ook uit te spelen als tafelspel en zelfs ook in rollenspel tot leven te brengen. De oudste kleuters kunnen het verhaal dan vaak letterlijk navertellen. Door de herhaling komt de taalverwerving op gang. Nieuwe woorden en begrippen komen langs. Soms zijn er kleuters die bezwaar maken en vragen: "Alweer juf?" Dat kan betekenen dat het tijd is voor een nieuw verhaal, maar de vraag kan ook voortkomen uit het niet gewend zijn dat verhalen worden herhaald. De prentenboeken geven de kleuters naast een verhaal, ook mooie platen om naar te kijken. De fantasie en de werkelijkheid worden op deze manier gestimuleerd en gevoed. Juffen kunnen zelf ook een verhaal bedenken, waardoor ze via een beeld, een pedagogische waarde overbrengen op de kinderen.

Opruimen

Na het vrije spel gaan de kinderen samen met de juf opruimen. Het opruimen stimuleert de ontwikkeling van onder andere het ordenen wat kinderen over het algemeen heerlijk vinden. De klas weer netjes maken helpt de kinderen om vanuit eerbiedkrachten de klas weer 'mooi' te maken. Door respectvol met alles om ons heen om te gaan, maken we de verbinding met elkaar en met de wereld om ons heen. Onder het opruimen zingen we opruimliedjes, hebben we natuurlijk ook gezellige praatjes maar werken we ook lekker door. Zo doen wij dat, daar gaat onze gewoontevorming verder.

Kinderen weten heel snel precies waar alles hoort.

Tingeling kom allemaal in de kring

*Rommele, bommele, bom, de speeltijd is weer om.
We maken nu de klas, nog mooier dan die was.*

Ook tijdens het opruimen zijn er ontwikkelingsmogelijkheden. Alles wordt naar een vaste plek gebracht, materialen worden gesorteerd, lappen gevouwen en stoelen gerangschikt in een kring. De groten helpen de jongste kinderen. Met het opruimen ontwikkelen de kinderen een gevoel voor schoonheid, eerbied en liefde voor de omgeving.

Etenstijd

Voor het naar buiten gaan eten de kinderen gezamenlijk. De gouden dienaren dekken de tafel en zo kunnen we samen aan de lange tafel eten. Kinderen nemen iedere dag een trommeltje mee met een schoongemaakt fruitje en een broodje. We leggen alles op ons plankje en schenken een bekertje thee in. Als de spreuk is gezegd en gezongen eten we in stilte alles lekker op en geven we alle kinderen de tijd om ook de indrukken van de ochtend vast te verwerken.

Soms hebben we lekkere soep gekookt, of appelmoes en kunnen we ook daar heerlijk van eten. Soms hebben kinderen nog even moeite om nieuwe smaken te proeven maar eigenlijk doet de nabootsing daar ook zijn werk: kinderen zien andere kinderen smullen en doen al snel zelf ook mee.

Wortel uit de aardegrond

*Maak mij dapper en gezond Blad en stengel, lucht en licht geef mijn aarde
evenwicht Bloem en kelk gevuld met zon Dankbaar drink ik uit uw bron*

Buiten spelen

Buitenspelen is een belangrijke activiteit in ons dagprogramma. We doen dit ruim een uur. Motoriek, sociale contacten - ook buiten je eigen klas - en zintuigen worden aangesproken. Buiten wordt gespeeld met zand, water, stenen, pannen, emmers, karren, steppen enz. De kinderen zijn volkomen vrij in hun spel. Kinderen maken taarten, zoeken slakken, schommelen, glijden, sjouwen, touwtjespringen..... Hier oefenen zij de bewegingszin en evenwichtszin. Hoe ver kan ik springen? Kan ik die tak dragen? Hoeveel kinderen passen in de kar? Ook beleven ze de natuur met haar seizoenen.

Touwtjespringen en stelten lopen bieden we vaak wat later in het schooljaar aan. Dit spel is vooral voor de oudste kleuters een uitdaging.

We spelen elke dag buiten. Zelfs als het regent. Stop daarvoor elke dag een regenpak in de tas van uw kind. Wanneer er regen wordt verwacht, geef uw kind dan regenlaarzen aan.

Een regenpak is ook aan te raden bij kinderen die graag met water spelen.

Voordat wij weer naar binnen gaan, ruimen we alle spullen samen op in de schuur.

Bij het naar binnen gaan zingen wij seizoen liedjes of een uitklopliedje:

*Klap klap klapperdeklap
Handjes klappen voor de grap
Kijk hier kijk daar handjes klappen met elkaar
Stevig stampen onze benen
Trip trip trip op onze tenen
Met de voetjes hop hop hop
Op de plaats nu stil en stop*

De dag afsluiten

Aan het einde van de ochtend sluiten we gezamenlijk in de kring de dag weer af. De klassenkabouters worden weer naar bed gebracht, we nemen afscheid van elkaar en nemen alle mooie tekeningen en knutsels mee naar huis. Wanneer de ochtend om is sluiten de kinderen gezamenlijk de dag af. Dan zingen we:

*Engel van mij
Zorgt steeds voor mij
Dag en nacht vroeg en laat
Tot ik met u naar de hemel toe ga
Engel van mij zorg steeds voor mij*

“Tot morgen lieve kinderen, tot morgen allemaal.”

Na het lied zorgen we op de gang dat alle kinderen jassen en schoenen aandoen, en lopen we weer als lange slinger naar buiten waar alle ouders staan te wachten.

Ademhaling en ritme van de klas

Voor de kleuters is het gevoel van vertrouwen, geborgen zijn en innerlijke zekerheid een noodzaak. Daarom is ritme in alles wat er om hen heen gebeurt belangrijk. Vaste momenten in ieder jaar, iedere week en iedere dag. In de kleuterklas ontstaat er ritme door een harmonische afwisseling van inspanning en ontspanning, gelijk aan inademing en uitademing. Drukke activiteiten en momenten van rust wisselen elkaar af. Zo is er ook een evenwicht tussen het vrije spel van de kinderen en de door de juf ingevoerde activiteiten met de hele klas.

Door ritme en regelmaat gaan kinderen gemakkelijk mee in de stroom van het klassengebeuren. En hoeft niet alles steeds opnieuw te worden uitgelegd.

De dag

De gang van de ochtend bestaat uit de onderdelen:

Zingen

Tekenen/bakken/schilderen/euritmie

Vrij spelen

Opruimen

Eten

Buiten spelen

Afsluiten van de dag

De ochtend begint in rust, in de kring met versjes, liedjes, bewegend ochtendspel.

Bij het tekenen/bakken/schilderen/ euritmie komt er meer beweging in de klas. De activiteit van de kinderen komt tot een hoogtepunt wanneer ze uitwaaien in het vrije spel.

Na anderhalf uur komen ze weer bij elkaar van waaruit het opruimen wordt ingezet. Leven en drukte ebben in weldadige rust af. We eten in stilte om de ochtend te verwerken.

Tenslotte volgt het buitenspel. Door een afwisseling van rustige en drukke bezigheden ontstaat er een ritme. Wij spreken wel van een ademproces. De ervaring is, dat bij een goed ritmisch verloop van de ochtend de kinderen nooit oververmoeid of 'uit hun huisje' raken. Integendeel, bij het luisteren naar het verhaal is de hele groep rustig en geconcentreerd. De beelden van het verhaal kunnen nog in alle rust inwerken op de kinderen.

Weekritme

Net als het ritme van de dag is voor de kleuters ook het ritme van de week belangrijk. Weten wat de dag gaat brengen geeft mogelijkheid om plannen te maken, maar ook een veilig en vertrouwd gevoel. In het weekritme wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het ritme wat aarde-overstijgend aanwezig is...de krachten van de planeten.

Woensdag-wandel dag

Op woensdag wandelen de kleuterklassen gezamenlijk. Hier ontwikkelen de kinderen: de sociale omgang (samen hand in hand wandelen), de zintuigen en eerbied voor de natuur. Hier werken we aan de wilsontwikkeling. We gaan elke woensdag, dus genieten ook van sneeuw, regen, zon en vrieskou...

We starten onze wandeling direct bij aankomst op school, eten buiten en wandelen dan terug. Bij slechtere weersomstandigheden eten we in de klas. Op deze dag nemen alle kinderen een goede rugzak mee met eten, drinken en regenpak. Het is belangrijk dat de kinderen op het weer gekleed zijn, goed schoeisel aan hebben en een regenpak in de rugzak meenemen. Als het bij aanvang regenachtig weer is, dan de regenpakken al aan bij het brengen in de ochtend.

Brood bakken

Lekker kneden en bakken is voor veel kinderen fijn werk. Het hele proces start al gelijk in de zomer wanneer we in het ochtendspel middels lied en spel het graan oogsten en de graanmolens laten malen.... We maken samen een deeg, en bakken er daarna heerlijke broodjes van die zorgen dat t in de klas lekker ruikt.... Elke week bakken we brood, en kneden we als de bakker het deeg waarna we het tot een broodje kunnen vormen. Er wordt hard gewerkt en ondertussen geroken, gevoeld en geproefd. Een hele ervaring dat 'echte' bakken!

Zeg bakkertje, zeg bakkertje, wat doe je met dat meel? Ik bak er lekkere broodjes van en koekjes oh zo veel. Bak boven, bak onder, bak bolletjes voor mijn mond.

Schilderen

Bij het schilderen beleeft het kind het kleurenspeel intens. We gebruiken met water verdunde verf waardoor kleuren mooi door elkaar kunnen vloeien. Er ontstaat een toverwereld van kleuren...een druppel rood op een geel blad breidt zich uit...een oudste kleuter die ook blauw gebruikt heeft daarbij ook de kleurenpracht van wat blauw met alle kleuren doet.... Kleuters 'spelen' vol verwondering met alle kleuren.

De kinderen schilderen met elkaar zittend aan grote tafels. Daarop is voor elk kind een schilderplank met een nat papier. De verf, rood, geel en blauw staat gereed. Er wordt gewerkt met brede penseel.

'Een jongetje kijkt verwonderd op van het werk van zijn buurmeisje en zegt: "Wat een mooi groen!" Het buurmeisje: "Ik had geel en daar kwam een beetje blauw overheen en ineens was er groen." Alle twee kijken ze aandachtig hoe de groene vlek zich nog steeds aan 't uitbreiden is.'

Euritmie

Euritmie is een bewegingskunst. De gebaren verbeelden de letterklanken van de taal en de tonen van de muziek. De euritmiegebaren hebben een harmoniserende werking op de kinderen. De les wordt begeleid door de euritmist. De euritmist neemt de kinderen aan de hand van een sprookje mee in de beweging.

Tekenen

Bij kinderen over de gehele wereld ontdekt men rond dezelfde leeftijd dezelfde tekens in het lijnenspel. Geleidelijk aan vindt u in de tekeningen ook elementen uit de waarneming. Het tekenen blijft vooral een naar buiten projecteren van hetgeen het kind beleeft. Tekenen doen de kinderen met blokjes en staafjes van bijenwas. Dikke potloden gebruiken de kinderen vanaf hun zesde jaar, om kleine dingen mooi neer te kunnen zetten en voor het aanleren van een goede potloodgreep. De kinderen werken vrij en zonder opdracht. Doordat het kind geen opdrachten krijgt, volgen de tekeningen een eigen ontwikkeling. Daarnaast krijgen de oudere kinderen ook opdrachten. Zowel de pure 'stroom van binnenuit' als de ontmoeting met de wereld vindt u in het werk terug. Dagelijks kan er door de kinderen 'vrij' getekend worden. Tijdens het vrije spel. Een ochtend wordt er klassikaal getekend. De tekeningen die dan gemaakt worden, worden bewaard in een mooie tekenmap en gaan voor de zomervakantie mee naar huis.

Tekeningen en schilderijen

Vlak voor de zomervakantie krijgen de kinderen alle tekeningen en schilderijen mee die tijdens de klassikale momenten van het schooljaar zijn gemaakt. Dit zijn werkelijke schatten.

Uw kind heeft hier heel veel aandacht en tijd in gestoken en heeft elke tekening weer veel beleefd, vaak weten kinderen nog precies wat ze gemaakt hebben en kunnen ze het verhaal weer vertellen. Het is heel waardevol om hier echt even met uw kind mee te gaan zitten. En wat leuk is om te zien: er is ontwikkeling zichtbaar!

Schilderingen kunnen soms erg op elkaar lijken. Houdt in gedachte dat het spel wat de kleuren speelden tijdens het schilderen elke keer uniek is. Sommige kinderen hebben eerst op hun blad een veelheid aan kleuren en schilderen daarna alles tot één kleur.

Jaarfeesten

Michaelsfeest - 29 september

Het eerste feest als het schooljaar gestart is staat in het teken van de oogst. Ze zon heeft al haar warmte aan de aarde geschonken en hierdoor zijn vruchten en graan gerijpt. In het ochtendspel spelen we elke ochtend over het oogsten, het graan en de molen....in de klas malen we meel, zingen we over appeltjes en maken we de heerlijkste appelmoes....we genieten van alles wat de zomerzin heeft laten groeien: vruchten, groenten, graan,

Het Michaelfeest is voor de kleuters vooral een oogstfeest. We maken appelmoes, bakken lekkere broodjes en kunnen die misschien wel beleggen met zelfgemaakte pruimenjam als onze pruimenboom ons lekkere pruimen schenkt...

Buiten zwieren we de dennenappel vliegertjes.

Sint maarten - 11 november

Het licht trekt steeds verder naar binnen, de dagen worden korter en de avonden zijn eerder donker. Tijd om onze lichtjes te ontsteken.

Sint maarten schenkt de arme bedelaar de helft van zijn mantel, dat zingen we en beleven daarmee het delen van het goede wat wij bezitten. We vragen jullie om voor het feest een pompoentje of andere knol uit te hollen en te versieren. (Geen Halloween monsters). Met ons lichtje lopen we de ochtend van sint maarten door een verduisterde kleuterschool. We ontmoeten een appelvrouwte, een notenvrouwte en een koekjesvrouwte. (Natuurlijk kunnen het ook mannetjes zijn). In de klas eten we pompoensoep en zullen vooral een gezellige feestdag vieren.

Sinterklaas - 5 december

Het Sinterklaascadeau dat de kleuters krijgen, is voor alle kinderen hetzelfde en wordt door de ouders zelf gemaakt. Hiervoor wordt in november een werkavond georganiseerd waarop er samen met andere ouders aan het cadeau wordt gewerkt. Tijdens de sinterklaasviering ontmoeten de kleuters sinterklaas in de eurtimiezaal. Pieten zijn rustig aanwezig en het gehele feest is ademend. Dat wil zeggen dat we een feest vieren waarin we vanuit harmonie en rust de fantasievolle beleving van de kinderen stimuleren. Kinderen kunnen als klas iets aan sinterklaas laten zien, en we zingen samen liedjes.

Advent

De eerste advent valt vaak al in de Sinterklaastijd. Sinterklaas ontmoet in de hemel Maria op haar weg naar de aarde. Maria vraagt Sinterklaas om de aarde voor te bereiden op het kerstfeest. We zullen deze legende als tafelspelletje uitspelen voor de kinderen.

Eerste advent vieren we door met de kinderen het adventstuintje te lopen. Een spiraal van groen die naar het middelpunt leidt waar een licht brandt. Dit licht neemt ieder kind mee op weg naar buiten en zo verlichten we dan uiteindelijk de hele spiraal. Het is een sfeervol feest waarin we ingetogen het ontstaan van het licht beleven. Het licht wat zich verder uitbreidt. Harp of liermuziek zal ons muzikaal ondersteunen terwijl we kerstliedjes zingen.

Kerstfeest

In de Kersttijd spelen de kinderen het kerstspelletje iedere dag in de klas. Alle kinderen hebben daar een rol in als: Maria, Jozef, engel, schaapje, herder, ezeltje, osje of waard. Kinderen nemen het spel helemaal in zich op en spelen vaak in het vrije spel daarna ook verder in deze stemming. Donderdag of vrijdag voor de kerstvakantie vieren we kerstfeest in de klas. Kinderen mogen in kerstkleding naar school komen. We dekken de tafels allermooist en zorgen in de klas voor allerlei lichtjes. We zingen kerstliederen en vertellen het kerstverhaal. Dit is een feestelijke dag, en tevens afsluiting voor de

Kerstvakantie

Driekoningen - 6 januari

In het kerstspel spelen we over de herders die het kindje bezoeken. In het Driekoningenspelletje zijn het de drie koningen die het kind in het stalletje hun rijke gaven komen brengen. Caspar, Melchior en Balthasar als wijze koningen. Het Herodes stuk laten we voor de kleuters buiten beeld. De feestdag zelf zullen we drie verstopte bonen zoeken. Deze zitten verstopt in een 'driekoningenbrood' of in cakejes. Kinderen met een boon zijn in het spelletje een koning, ze mogen een dienaar uitzoeken en hebben deze dag een Koninklijke dag. De Driekoningentijd duurt vaak de hele maand januari. We spelen dan iedere dag het Driekoningenspelletje tijdens het ochtendspel.

Maria Lichtmis - 2 februari

Met Maria-Lichtmis sluiten we de lichtfeesten af. We smelten de laatste restjes kaarsvet en gieten dit in walnootdopjes. Walnootdopjes blijven drijven in een schaal met water en zullen een prachtig beeld geven. We zingen als bedankje voor alle lichtjes de liedjes uit de hele lichttijd. Alle liedjes van Sint-Maarten, Sinterklaas en Kerst worden nog één keer gezongen. Het is nog winter maar de komende lente is alweer voelbaar in de klas. De dagen worden lichter en de blauwe sterrendoeken worden weer van de ramen gehaald.

Verkleedfeest

Verkleedfeest valt altijd in de winter. Zo rond 10 februari vieren we onze winterperiode. De natuur ontwaakt nog heel pril en langzamerhand richten we ons naar buiten. Omdat de klas een winters beeld geeft en we al even in de winterliedjes en spelletjes leven (hopelijk ook met echte sneeuw buiten, en vorst en ijs...) kiezen we dit winterbeeld dan ook als verkleedmogelijkheid. Koning Winter, Oom Rijk, Olle of ijsbeer. We eten pannenkoeken in de klas.

Vaak mogen de kinderen al in het begin van de week hun kleding meenemen, zodat ze tijdens de spelmomenten zich al kunnen inleven in hun rol. De spanning is er dan ook af als de dag van het verkleedfeest aanbreekt. Verkleedkleding die het kind ondersteunt in spel en dans zijn vooral makkelijk zittende en soepele kleding. Een mantel, een vest, een muts...iets wat het kind zelf makkelijk aan kan doen en waar het zich vrij in kan bewegen. Schmink en maskers zijn niet aan de orde.

Palmpasen

Voor Palmpasen maken de kinderen in de klas een mooie Palmpaasstok. Vol vrolijke slierten en boven op een broodhaantje. We vragen jullie om eieren uit te blazen, van een touwtje te voorzien en deze met de kinderen thuis al te schilderen. We lopen met Palmpasen zingend met de kleuters over het schoolplein. Een ronde om de school.

Pasen

Met Pasen vieren we het nieuwe leven. Hiervoor staat het ei symbool. We gaan met de kinderen naar de duinen. We zoeken daar paaseieren die onze hazen hebben verstopt.

Pinksteren

Met Pinksteren vieren we de bruiloft van het hemelse en het aardse. Buiten staat de natuur in bloei en maakt een prachtige sluier.... Wij vieren in de kleuterklassen ook deze bruiloftsdag. Kinderen komen in het wit gekleed naar school zodat we allemaal bruidskinderen zijn. De oudste jongen en het oudste meisje van iedere kleuterklas zijn bruid en bruidegom. Dit is een eervolle taak.

We vlechten als voorbereiding van het feest kransen van crêpepapier voor in het haar. Hierop komen bloemen van zijdevloei en aan de pols van iedere kleuter komt een armbandje met een belletje. We dansen rond de meiboom en laten de belletjes rinkelen....

Sint jan

In het Midden van de Zomertijd we vieren met zang en spel deze feestelijke dag. De zon heeft haar hoogste punt bereikt, de natuur staat volop in bloei en ons gemoed heeft daarmee een losbandigheid bereikt. We trekken naar buiten, bloemenkransen op en spelen met water, zeepbellen, zand.... Met de kleuters starten de we de dag dansend om de boom, vieren we het met een dag vol spelletjes op het plein en snoepen van de aardbeien die de zomer ons schenkt...einde van de dag is een afsluitende dans om de boom waar ieder kind een bosje bloemen krijgt van de bruid en bruidegom.

Nog even op een rijtje

Dit wordt aangeboden in het kleuteronderwijs:

Zintuiglijke en lichamelijke oefening

- Vrij spel
- Gebaren spelletjes
- Arbeidspelen/ochtendspel
- Kringspelen
- Motorische spelen (bijv. parcours lopen)
Huppelen, hinkelen, knielen, balanceren, zijwaarts springen, op tenen lopen, touwtjespringen...
- Buiten spelen
- Wandelen
- Brood bakken, soep koken, koekjes bakken, appelmoes maken, timmeren enz.

Nederlandse taal:

- Sprookjes, verhalen, versjes, rijmpjes, raadseltjes, gesprekjes...
- Arbeidsspel
- Poppenspel
- Rollenspel (uitbeelden van verhalen, Kerstspelletje, driekoningen enz.)
- Euritmie
- Tafelspelletjes
- Taalspelletjes, handgebaren

Rekenen

- Bouwen met blokken, kistjes en planken
- Meten en wegen
- Ordenen (met bijv. opruimen)
- Groot, lang, klein, kort in het spel
- Tijdsgevoel (ritme van de dag/week/jaar)
- Begrip en beleving van zwaarte; tillen en tijdens de kringspelen en liedjes
- Rekenspelletjes aan tafel en in de kring
- Rekenactiviteiten met begrippen als meer/ minder, groter enz. in spel en beeldvorm
- Dobbelstenen gooien

Activiteiten

- Bijenwas kneden/ klei
- Teken
- Plakken
- Schilderen
- Euritmie
- Muziek
- Knutselen
- Spelen van sprookjes in het vrije spel
- Viltten met wol
- Koken
- Handwerken
- Rekenspelletjes/ taalspelletjes

Sociale redzaamheid

- Vrije spel
- Buiten spelen
- Vertellen en luisteren in de kring
- Gezamenlijke arbeid

Helpen met klaarmaken voor klassengebeuren

- Afwassen, inschenken, schilderspullen klaarzetten

Samen eten

Samen opruimen

Kringspelen

Andere kennisgebieden

- Goede gewoontes (vanuit nabootsing)
- Opruimen na activiteit
- Regels en afspraken tijdens het spel

Bevordering van gezond gedrag

- Eerbied, er wordt zorgvuldig omgegaan met elkaar en met het materiaal
- Rustige en veilige omgeving bieden (veiligheid en geen prestatiedrang, het gaat om arbeidsvreugde)
- Zelfredzaamheid
- Luisteren naar elkaar
- Warm en fijn voelen

Het volgen van ontwikkeling

Wij doen onze uiterste best om de kinderen in de klas alle kansen te bieden die nodig zijn voor de brede ontwikkeling van het jonge kind. Ons aanbod omvat ook ontwikkelingsdoelen die ons houvast geven om kinderen zo breed mogelijk in beeld te houden. Deze doelen zijn de SLO doelen die opgenomen in een leerlingvolgsysteem wat door de BVS (begeleidingsdienst van vrije scholen) in een Vrijeschool passend kader zijn geplaatst. Onze dagopbouw en aanbod in bijvoorbeeld de ochtendspelen omvatten de periode doelen. Deze doelen houden we voor de kinderen onzichtbaar in zicht....

Waarneming en verslaglegging ontwikkeling

Aan de manier waarop kinderen spelen, bezig zijn en meedoen met de gezamenlijke activiteiten kan de kleuterleidster veel aflezen aan hun ontwikkeling. Met het ontwikkelingskader in het achterhoofd neemt de kleuterjuf de kinderen dagelijks waar en registreert haar waarnemingen in een digitaal volgsysteem (Parnassys). Op vaste momenten worden lijsten ingevuld om de ontwikkeling in tijdspanne goed te kunnen overzien.

Pedagogische vergadering

In de wekelijkse pedagogische vergadering komen de kleuterleiders en leerkrachten van de onderbouw bij elkaar om over de ontwikkeling van de kinderen te spreken. In de pedagogische vergadering kan een groep, een klas of een individueel kind worden besproken. Gezamenlijk wordt getracht een beeld te vormen van de kleutergroep of de individuele leerling. Bij deze vergadering is ook een IB'er aanwezig. Naar aanleiding hiervan kunnen pedagogisch-didactische aanwijzingen aan de kleuterleidster worden gegeven of kunnen er na overleg met de ouders, verschillende therapieën of spelbegeleiding worden geadviseerd.

Contact met de ouders

Heeft een ouder behoefte aan een gesprek dan is na schooltijd gelegenheid een afspraak te maken. Op de ouderavonden en twee keer per jaar in een 15-minutengesprek. Aandachtspunt is dat als er over het kind gesproken wordt, het belangrijk is dat het kind er niet bij is! Zo kan er in alle vrijheid gesproken worden, zonder het kind zelf daarmee te belasten. Persoonlijk contact hierin vinden wij erg belangrijk. Op de ouderavonden komen de achtergronden van de school, onderwerpen die leven in de klas, jaarfeesten en diverse thema's

rondom de kleuters aan de orde. Het is zeer wenselijk dat u hierbij aanwezig bent om inzicht te krijgen in uw kind en de leefomgeving op school. De derde ouderavond is een werkdag in november. Daar werken we samen aan een geschenk dat de goedheiligman kan schenken.

Oudergesprekken

Twee keer per jaar hebben de juffen oudergesprekken. Hier kunt u een moment voor afspreken en staan we 15 minuten stil bij de ontwikkeling van uw kind. Op alle gebieden wordt gekeken naar de ontwikkeling. Dus zowel op zintuiggebied, sociaal emotionele ontwikkeling, motoriek, cognitieve ontwikkeling.

Ouderparticipatie

Natuurlijk is de schooltijd van het kind niet alleen een verbinding van het kind met de school. Wij hechten grote waarde aan de driehoek ouder-kind-leerkracht. Dat betekent dan ook dat we hopen dat je je als ouder ook welkom voelt op school. We hebben een tuingroep, een marktgroep en een handwerkgroep waar ouders heel hartelijk welkom zijn. Sommige activiteiten en lessen worden ouders ook gevraagd om te komen helpen in de klas. Daarnaast vieren we alle jaarfeesten en hopen we met de kinderen ook zoveel mogelijk toe te kunnen leven naar zo'n feestdag. In de voorbereiding kunnen de kinderen zelf veel meehelpen maar is het ook heel leuk om als ouder in te stappen en te komen helpen in de klas. Soep koken, ingewikkelde knutsels, enz. Vanuit de leerkracht kunnen allemaal vragen gesteld worden waarbij je als ouder kunt komen helpen in de klas, maar vooral ook heerlijk sfeer kunt komen proeven. Want natuurlijk wil je als ouder ook van dichtbij zien hoe het in de klas is. We proberen veel momenten in het jaar te maken waarop we ouders uitnodigen.

Klassenouders zijn hierin de bemiddelende ouders. Zij maken in overleg met de leerkracht een ouderhulplijst. Hierop staan hulpklusjes als bakken, verstellen van verkleedkleding, in het klassentuintje werken, maar ook komen helpen in de klas. Daarnaast vragen we ook aan alle ouders om te helpen met het schoonhouden van de klas. Dat betekent dat alle ouders één of twee keer per jaar samen met hun kind een hoek in de klas komen schoonmaken. Het is leuk dat samen met je kind te doen want juist nu kan je kind van alles laten zien waar het graag mee speelt en wat het heeft gemaakt.... Even een momentje in de klas. Wij zijn heel blij met alle hulp die er is, kunnen op deze manier alles doen wat we voor de kinderen zouden wensen....

Leerrijpheid

Als het kind vier jaar is geworden is het tijd om naar de kleuterklas te gaan. Het kind is letterlijk uit de peutertijd en toe aan nieuwe uitdaging. Soms heeft een kind echt even nodig om te wennen, soms stapt het stevig in. Maar vrijwel ieder kind kent in de kleutertijd een periode waarin het wat minder makkelijk gaat: tranen bij het wegbrengen, of weerstand omdat het nieuwe eraf is...

Ieder kind doorloopt op zijn of haar eigen unieke wijze het instappen en wennen in de klas. Dan komt het moment waarop de kleuters langzaam veranderen in 'oudste kleuters'. Ze gaan zich op een andere manier gedragen, spelen anders en krijgen van nature vaak behoefte aan taakjes en werkjes. Vanaf deze tijd bieden wij de kinderen werkjes aan die hen voorbereiden op de eerste klas. Om te zien of een kind leerrijp is, wordt er heel zorgvuldig naar het kind gekeken. Want soms blijken leerproblemen in de hogere klassen van de onderbouw terug te wijzen naar het te vroeg overgaan van een kleuter naar de eerste klas.

Leerrijpheidsonderzoek op school.

In de hele kleuterperiode wordt het kind gestimuleerd zich te ontwikkelen. In de eerste 7 jaren werkt het kind zijn hele lijf door. Wordt motorisch handig, sociaal emotioneel stevig en is dan klaar om met het hoofd aan de gang te gaan. In de klas zien we kleuters die zich boven het geheel laten zien. Ze hebben overzicht, komen met ideeën en kunnen zich redden. Zowel door zelfstandigheid als ook zelfredzaamheid. Kinderen krijgen zichtbaar 'honger' naar nieuwe uitdaging. Het lichaam is "bewoond", er is energie over om meer te ontwikkelen.

Gedurende de hele kleuterperiode notuleert de leerkracht van ieder kind in het kleutervolgsysteem haar bevindingen en vorderingen. Alle kleuters die voor 1 augustus 6 jaar worden komen in aanmerking voor het leerrijpheidsonderzoek. Kleuters die in augustus of september 6 jaar worden, blijven doorgaans nog een jaar kleuteren.

In sommige gevallen kijkt de IBér nog even extra naar het kind. Ze neemt een leerrijpheidsonderzoek af wat vaak met vreugde door het kind wordt gedaan.

Dit onderzoek wordt bekeken door de eigen juf, maar ook door de andere kleuterjuffen en de intern begeleider. Wanneer er duidelijkheid is over de leerrijpheid wordt geen aanvullend onderzoek gedaan en worden de ouders op de hoogte gebracht. Dit proces start in februari van het jaar dat het kind naar de eerste klas zou gaan. Vaak zijn met Pasen de aanstaand eerste klassers bekend. Maar: houdt het nog even voor je kind geheim. We starten met de beienklas als de aanstaand eerste klas bekend is. Natuurlijk kan ook dan nog blijken dat een kind er toch wel aan toe is, of dat de stap toch nog te groot is.

Wanneer is mijn kind leerrijp? (Een brede blik op de kleuterontwikkeling)

Er zijn verschillende niveaus waar we naar kijken om te zien of een kind leerrijp is. Hieronder staan er een aantal maar natuurlijk is het maatwerk. Ieder kind ontwikkelt zich uniek.

- 1 De motorische ontwikkeling:** Grote motoriek: denk aan springen, hinkelen, huppelen, klimmen, evenwicht, traplopen, etc. Fijne motoriek: knippen, prikken, naaien, weven, tekenen, handgebarenspelletjes, met bijenwas werken, etc.
- 2 De fysieke ontwikkeling:** Strekking van het lijf, het ronde buikje verdwijnt evenals de kussentjes op de handen. Heldere blik, gesloten mond, tanden wisselen, achterste kiezen komen door, etc.
- 3 Sociaal emotionele ontwikkeling:** Met wie speelt het kind, met wie verbindt hij of zij zich (oudere kleuters, middelste kleuters of jongste kleuters). Durft het kind iets te zijn in het spel, een liedje te zingen, iets te vertellen in de kring of meer in de aandacht te staan in de kring? Heeft het kind een plan?

Welke rol heeft het kind in het spel? Is het een leider of een volger, heeft het eigen ideeën? Hoe komt het kind binnen, met hulp of zelfstandig en hoe geeft het kind een hand? Kijkt het je aan?

Kan het tegen veranderingen? Is er een werkhouding en kan het stevig aan het werk, of is het kind steeds afgeleid? Is het kind autoriteit gevoelig? En kan het ook in opdracht iets doen?

- 4 Cognitieve ontwikkeling:** Begrippen als; naast, op, onder, achter, meer, minder, evenveel, hoog, laag, gisteren, vandaag, morgen....welke dag is het, wanneer ben je jarig? Waar woon je?

Lichaamsbegrip: waar zijn je schouders? Waar is je enkel?

De seizoenen, het dagritme, maar ook doe eens drie reuzenstappen en daarna twee kabouterstapjes....

Conservatiebegrip: Je vult twee glazen met evenveel water. Het ene glas is lang en dun, het andere breed en dik. Waar zit meer water in?

Het na spreken van drie woorden of een klein zinnetje, de kleuren volgorde van de kralen onthouden en weer terugleggen als alles door elkaar gehusseld is.

- 5 Taalontwikkeling:** Hoe spreekt het kind verstaanbaar en gebruikt het een goede zinsopbouw? Kan het kind een verhaaltje na vertellen?
- 6 Kalenderleeftijd:** Wanneer is het kind jarig? Kinderen die voor 1 augustus 6 worden, worden meegenomen in de overweging om naar de eerste klas te gaan of niet. Op alle gebieden kijken we kleuterteambreed naar ieder kind. Ook de IB'er (intern begeleider) wordt in dit proces betrokken en kan ook nog extra "onderzoek" doen door het leerrijpheidsonderzoek te doen.

Maatwerk in het proces naar leerrijpheid

Het kan gebeuren dat een zomerkind toch doorgaat naar de eerste klas, maar het kan ook dat een aprilkind nog een jaar in de kleuterklas blijft. Er zijn zoveel vensters om door te kijken. Dit doen we zoveel mogelijk met ouders en leerkracht samen.

'Wat wil het kind van ons, wat heeft het kind nodig? Wat geeft het kind zelf aan en wat is de sociale plek in de groep? Soms heeft het kind nog van alles te oefenen in de kleuterklas maar is op een ander gebied echt de tijd van leren aangebroken....

We houden als leerkracht in oudergesprekken ouders op de hoogte hoe het met de ontwikkeling van het kind gaat, en in het laatste jaar kijken we ook echt naar de overstap naar klas 1. Daar waar hulp nodig is kunnen we hulp van de IB'er vragen en zullen we met ouders samen beslissen of het kind eraan toe is.

Daar waar we er niet samen uit komen is schooladvies bindend.

Van kleuter naar bijenklas kind

Rond Pasen wordt door middel van een verhaal aan de schoolrijpe kleuters in de klas verteld dat zij naar de bijenklas mogen. Dit mooie moment hebben de ouders en de juf tot die tijd bewaard.

Vanaf dat moment gaan de bijenkinderen iedere donderdag middag met elkaar bewegingsspelletjes doen op het grote plein. Zo ontmoeten de bijenklaskinderen uit alle kleuterklassen elkaar en leggen we de eerste basis in de klassenvorming. Dit worden hoogstwaarschijnlijk de eerste klassers. (Natuurlijk zijn er soms ook kinderen die er later bij komen, en gebeurt het heel soms dat een kind toch nog terugvloeit naar de kleuters).

Goudenpoort

Dan de dag dat je als bijenklaskind door de gouden poort gaat...je loopt door de rozenpoorten van de kleutergang naar de eerste klas... dit is een belangrijk moment. De leerkracht van de eerste klas geeft je een hand en heet je daarmee van harte welkom in de eerste klas.

Speciaal afscheid alleen voor oudste kleuters

De laatste schooldag in de kleuterklas is een speciale dag. Deze dag is alleen voor de aanstaand eerste klassers. Het is een korte ochtend, tot ongeveer 10.30 uur waarbij ook ouders welkom zijn. Nog even een stukje kleutertijd terugblikken en dan sluiten we af met een lekker taartje!

Eerste schooldag in de eerste klas

De eerste schooldag na de vakantie worden de oudste kleuters door hun kleuterjuffen en eerste klas leerkracht ontvangen voor het laatste stukje naar de eerste klas toe. De kleuterjuffen gaan mee naar de jaaropening waarin ook de nieuwe eerste klas welkom wordt geheten en dragen dan de kinderen over aan hun nieuwe leerkracht. De brug naar de eerste klas is gemaakt, de nieuwe eerste klas is geboren.

Tot slot

We hopen dat u met plezier ons boekje heeft doorgelezen. Voor meer informatie raden wij de onderstaande boeken aan.

Hartelijke groeten van de kleuterjuffen.

Opvoeding

De uitgeverij Christofor heeft een prachtige serie boeken over opvoeding. Deze boeken zijn fijn te lezen. Hieronder staan een aantal titels. Er komen ieder jaar nieuwe boeken bij:

- De vrije kleuterklas - Loïs Eijgenraam
- Gezond hechten, opgroeien in verbondenheid met jezelf en de wereld - Loïs Eijgenraam
- Liefdevolle begrenzing, basis voor gezonde ontwikkeling - Loïs Eijgenraam
- Je kind beter begrijpen, elk kind zijn eigen constitutie - Loïs Eijgenraam
- Spel, spelen en speelgoed voor kinderen van 0 tot 18 jaar - Loïs Eijgenraam
- Als spelen niet vanzelf gaat Spel voor kinderen met een vraag - Loïs Eijgenraam
- Ontspannen opvoeden in 12 stappen
Erziehen mit Gelassenheit - Christiane Kutik
- Het goede voorbeeld 12 positieve kwaliteiten die elke ouder aan zijn kind wil meegeven - Christiane Kutik
- Zichtlijnen voor opvoeding en ouderschap - Edmond Schoorel
- Warmte , het belang van warmte voor het opgroeiende kind - Edmond Schoorel
- Slaappatronen, De ontwikkeling van gezonde slaap bij kinderen en wat kun je doen als het niet vanzelf gaat - Edmond Schoorel & Nicole Weerts
- Jaarfeesten achtergrond en betekenis in onze tijd - Fred Tak
- Als denken voor vertrouwen komt, Beter begrip voor hoogbegaafde kinderen - Sam Tomlow
- Ontspannen kinderen - Help kinderen goed in hun vel door mindfulness activiteiten - Lorraine Murray
- Een kind wil de was doen Huishouden en opvoeding - Quirine Vervloet

Jaarfeesten

- Het hele jaar feesten thuis jaarfeesten vieren in de herfst en winter met Lisa Wade en Daan Rot
- Het hele jaar feesten thuis jaarfeesten vieren in lente en zomer

Boeken

- Schipper mag ik overvaren - Juul vander Stok
- Bakersprookjes - Liliane Keller.
- Ook heeft Loïs Eijgenraam een prachtig boek Bakersprookjes.
- Door het rozenpoortje - Marie TheissenPouderoyen
- Sprookjes voor het gezin - Gebroeders Grimm
- Het jaar rond - Elsa Beskow
- De Gouden Poort - B. Gradenwitz en P. Rosenberg

Rudolf Steinerschool

Sperwerstraat 1
1826 KL Alkmaar
072 561 86 02
www.rsteinerschool.nl